

VUOSIRAPORTTI 2010

Etiopia

Plan on toiminut Etiopiassa vuodesta 2000 ja toimii viidellä ohjelma-alueella. Kaikkiaan maassa on 30 352 kummilasta.

Etiopian poliittinen tilanne on vakautunut ja viime vaalit sujuivat melko rauhallisesti. Etiopian talous kehittyi myös myönteisesti verrattuna muihin alueen valtioihin. Suhteet naapurimaihin Eritrean ja Somaliaan ovat kuitenkin yhä vaikeat.

Kuivuus, puutteelliset viljelymenetelmät, suuri väestömäärä ja viljelymaan ylikuormitus johtavat jatkuvaan ruokapulaan ja monet etiopialaiset kärsivät aliravitsemuksesta. Työttömyysaste on korkea sekä kaupungeissa että maaseudulla, ja tämän vuoksi suuri osa Etiopian väestöstä elää vaikeassa köyhyydessä. Kyse on taloudellisesta köyhyydestä mutta myös köyhyydestä, joka muodostuu oikeuksien puuttumisesta. Suuri osa väestöstä on lukutaidottomia, ja erityisen yleistä luku- ja kirjoitustaidottomuus on naisten keskuudessa. Naisten ympärileikkaukset ja teini-ikäisten tyttöjen avioliittojen järjestäminen ovat yleisiä. Äitikuolleisuus on suuri ja imeväisikäisten terveydenhuolto heikkolaatuista. Lähes puolet etiopialaisista lapsista on aliravittuja. Perinteisesti lasten odotetaan olevan hiljaa ja väkivaltaa käytetään yhä kurinpitomenetelmänä sekä kodeissa että kouluissa.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitysyhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvastusta.

Miksi Plan toimii Etiopiassa?

1. Lapsilla on oikeus koulutukseen – noin puolella etiopialaisista lapsista ei ole mahdollisuutta käydä koulua.
2. Lapsilla on oikeus terveyteen ja sairaanhoitoon – 86 prosenttia alle 2-vuotiaista lapsista ei ole saanut rokotuksia tavallisimpia lasten sairauksia vastaan.
3. Lapsilla on oikeus elämään – joka kuudes lapsi kuolee ennen 5 vuoden ikää.

Planin työn painopisteet Etiopiassa

- Lisätä laadukkaan opetuksen saatavuutta kouluttamalla opettajia ja rakentamalla kouluja.
- Parantaa puhtaan juomaveden saatavuutta ja kohentaa hygieniaoloja mm. rakentamalla käymälöitä.
- Kohentaa maaseudulla asuvien lasten ja naisten sairaanhoidon saatavuutta.
- Kohentaa perheiden tulonhankkimismahdollisuuksia mm. pienlainahankkeiden avulla.
- Tukea niitä lapsia, joiden elämään hiv/aids suoraan tai välillisesti vaikuttaa lisäämällä sairaudesta kärsivien perheiden tulonhankkimismahdollisuuksia.
- Kouluttaa opettajia lasten oikeuksista ja vaihtoehtoisista kurinpitomenetelmistä, jotta fyysisistä rangaistuksista luovuttaisiin
- Tehdä vaikuttamistyötä lasten oikeuksien toteutumiseksi.
- Tehdä työtä sen eteen, että lasten mielipiteet otetaan huomioon ja että lasten etu on aina ensisijalla kaikessa yhteisön kehitystyössä.

Planin työ 2010

Planin työ terveydenhuollon osa-alueella on viime vuoden aikana painottunut äitiyshuoltoon ja sukupuolitauteihin liittyvään tiedotus- ja hoitotyöhön. Neuvolapalveluiden saatavuus, mahdollisuus synnyttää koulutetun henkilökunnan läsnä ollessa, seksuaalineuvonta, vauvojen terveydenhoito ja roko-

tukset ja lisääntyivät viime vuonna koulutuksen ja tiedotuksen ansiosta.

Hiv/aids-työ keskittyi niiden lasten elinolojen kohentamiseen, joiden elämään sairaus suoraan tai välillisesti vaikuttaa. Osin työ on ollut hoidon järjestämistä ja elämäntaitojen jakamista, osin perheiden tukemista osallistumaan tulonhankkimistoimintaan. Myös ennaltaehkäisevää työtä on tehty levittämällä tietoa, antamalla neuvontaa sekä järjestämällä testausmahdollisuuksia.

Perheiden ympärivuotisen ruokaturvan tukeminen ja lasten aliravitsemuksen vähentäminen oli viime vuonna keskeinen osa Planin työtä. Pienlainahankkeiden avulla karjaeläinten hankkiminen on helpottunut sekä mehiläiskasvattajien osuuskuntia on perustettu ja tuettu. Planin ohjelma-alueiden kouluissa on ryhdytty tarjoamaan ilmaista kouluruokaa ja aliravituille naisille ja lapsille on myös tarvittaessa annettu kiireellistä terveydenhoitoa.

Työtä naisten ympärileikkausten ja varhaisten avioliittojen sekä kouluväkivallan estämiseksi on jatkettu. Lähes 12 000 syntymätodistusta myönnettiin. Kun lapsi on myös paperilla olemassa, hänellä on mahdollisuus saada sairaanhoitoa, käydä koulua sekä vaatia muidenkin oikeuksiensa täyttymistä. Viimeksi kuluneen vuoden aikana Planin yhdessä lasten, perheiden, viranomaisten ja muiden järjestöjen kanssa toteuttama työ on tavoittanut noin 750 000 ihmistä.

Ympäristönsuojelu ja toimeentulo

Vuoden 2010 saavutuksia

8 000 peruskoululaista, 500 aikuisopiskelijaa ja 108 opettajaa hyötynyt aurinkoenergiajärjestelmästä 10 koululla
6 000 perheen arkielämä helpottunut puuta säästävien uunien ansiosta

Saviuunit turvaavat perheiden toimentuloa

Lapsilla on YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaan oikeus hyvin elinolosuhteisiin. Ravitseva ruoka ja hyvä terveys ovat kehityksen edellytys – sekä yksittäisen lapsen kohdalla

että koko yhteiskunnan kannalta.

Etiopiassa monet lapset kärsivät aliravitsemuksesta. Plan työskentelee lisätäkseen perheiden mahdollisuuksia varmistaa ravitsevan ruoan saatavuus. Kyseessä on työ, jonka täytyy tapahtua pitkällä tähtäimellä ja jossa ympäristöllä on ratkaiseva osa. Ilman viljelykelpoista maata ja metsiä lisääntyy uusien nälkäkriisien ja vaikeiden luonnonkatastrofien uhka.

40 vähävaraista äitiä ja leskeä Lalibelan alueella sijaitsevasta kylästä perustivat yhdessä ryhmän muuttaakseen elämänsä.

Ryhmän nimeksi he antoivat Tesfa-le-hiwot, joka tarkoittaa ”Elämän toivo”. Naiset saivat Planilta ja paikalliselta järjestöltä tukea uunien valmistamisen ja myymisen aloittamiseen. Tuki koostui koulutuksesta perustuloudessa ja ympäristövaikutuksissa sekä käytännön koulutuksesta puuta säästävien saviuunien valmistuksessa.

Ryhmän toiminta herätti nopeasti ympäröivienkin alueiden ihmisten kiinnostuksen.

”Minulla on nyt kuukausitulo, jonka ansiosta voin ostaa perheelleni tarpeeksi ruokaa. Ryhmä onnistui vuodessa ansaitsemaan lyhyen ajan huomioon ottaen todella hyvän rahasumman, ja ryhmän toiminta on ollut menestyksekkästä”, kertoo 25-vuotias viiden lapsen äiti Aren.

Uusilla uuneilla on useita etuja:

”Ennen kuin ryhdyin käyttämään puuta säästävää uunia, oli minun käytävä hakemassa polttopuita joka päivä, mutta nykyään riittää kaksi kertaa viikossa. Entinen avoin uuni käytti kolme kertaa enemmän puuta. Nyt käytän suuren osan ajastani polttopuun keräämisen sijaan uunien valmistamiseen ja lasteni kanssa olemiseen. Olen samaan aikaan sekä tämän pienen liikkeen työntekijä että omistaja”, kertoo 32-vuotias Azmera.

Maaseudulla polttopuiden kerääminen on naisten ja lasten työtä. Uudet uunit eivät ole ainoastaan vähentäneet avotulen aiheuttamia palovammoja ja savun terveyshaittoja vaan myös vapauttaneet aikaa kotitehtäville ja leikkimiselle.

Tällä hetkellä kolmella Planin ohjelma-alueella toimii yhteensä 12 ryhmää, jotka valmistavat ja myyvät uuneja. Noin 6 000 kotitaloutta eli noin 30 000 ihmistä hyötyy tällä hetkellä uuneista.

Lasten suojeleminen

Vuoden 2010 saavutuksia

Plan ja toinen järjestö maksanut kulut ja tarjonnut oikeusapua 505 oikeusjutussa, jotka ovat koskeneet lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa

Addis Abebassa 300 lasta sijoitettu uudelleen ja 94 lasta saanut psykologista tukea jouduttuaan erilaisten rikosten uhreiksi

Yhteistyö tuottaa tulosta lastensuojelussa

Etiopialaiset lapset altistuvat erilaiselle väkivallalle arkielämässään kotona, koulussa ja yhteisössä. Heidän kohtaamansa väkivalta voi olla fyysistä, henkistä tai seksuaalista.

Plan aloitti yhteistyössä toisen järjestön kanssa 20 alueella hankkeen, jossa koulutettiin poliiseja lasten oikeuksista. Kampanjoita on toteutettu yhteiskunnan eri asteilla ja yhdeksään poliisipiirikuntaan on perustettu lastensuojeluyksikkö.

9-vuotias Tijani asuu isosiskonsa kanssa Jimman alueella. Tijanin isä kuoli pojan ollessa vain neljän kuukauden ikäinen. Äiti hylkäsi lapset kuukausi tapahtuneen jälkeen. Lasten setä vaimoineen adoptoi lapset tämän jälkeen. Kun Tijani ja hänen siskonsa kasvoivat isommiksi, he eivät saaneet käydä koulua. He joutuivat tekemään kaikki kotityöt eivätkä saaneet koskaan leikkiä toisten lasten kanssa. Sedän vaimo pahoinpiteli lapsia.

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

Eräänä heinäkuisena päivänä vuonna 2009 pahoinpideltiin Tijani niin pahasti, että hän pakeni. Naapuri, joka oli nähnyt tapahtuneen, kertoi asiasta Planin tukemalle lasten suojelu-yksikölle paikallisella poliisiasemalla. Poliisi tutki tapauksen ja sai selville, että Tijani oli joutunut pahoinpidellyksi jo pitkään. Tijanin vartalosta löytyi muun muassa arpia, jotka olivat aiheu-
tuneet kiehuvan veden kaatamisesta hänen selkäänsä.

”Kerron mitä on tapahtunut, jos lupaatte, ettette kerro setäni vaimoni, mitä olen sanonut ettekä lähetä minua takaisin hänen luokseen”, sanoi Tijani poliisille.

Kun poliisi oli luvannut, ettei Tijani joudu sedän vaimon luokse takaisin, Tijani kertoi, että pahoinpitely oli jatkuvaa.

”Usein en edes tiennyt, miksi hän löi minua”, sanoi Tijani.

Tijani ja hänen siskonsa adoptoitiin turvalliseen kotiin, jossa he saivat apua traumaattisten kokemustensa käsittelemiseen. Sedän vaimo sai syytteen lasten pahoinpitelystä ja hänen rikoksensa tutkittiin.

Tijanin kertomus on esimerkki siitä, kuinka tärkeä osa poliisin lastensuojeluyksiköillä on lasten suojelemisessa väkivallalta. Kymmenen uutta yksikköä ollaan perustamassa pian muihin Jimman osiin. Plan ottaa poliisin, tuomarit, syyttäjät, nais- ja lapsiasioiden asiantuntijat sekä lapset itse mukaan lastensuojeluyksiköiden perustamiseen. Myös uusia väkivallan ehkäisemisen eteen työtä tekeviä työryhmiä on perustettu, mikä edistää tiedon välittämistä lasten oikeudesta suojeluun väkivallalta.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolonsa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Tänä vuonna Plan panostaa lasten oikeuksiin, nuorten mahdollisuuksiin ja naisten voimaannuttamiseen.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Etiopiassa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraito 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

